

الغدير دقیقاً در همین چارچوب قرار می‌گیرد. این اثر از مسلمانان نمی‌خواهد عقاید خود را کنار بگذارند؛ بلکه آنان را به شناخت دقیق‌تر تاریخ اسلام و گفت‌وگوی مستند درباره آن فرا می‌خواند. به‌همین دلیل، می‌توان الغدير را نمونه‌ای از جمع میان هویت مذهبی و مسئولیت امت‌گرایانه دانست.

• مرز میان گفت‌وگوی علمی و تنش مذهبی

یکی از درس‌های مهم الغدير، تفکیک میان «نقد علمی» و «خصوصیت مذهبی» است. در منطق علامه امینی، اختلاف نظر علمی امری طبیعی و حتی زمینه‌ساز رشد معرفت دینی است؛ اما اهانت، تحقیر و تحریک احساسات مذهبی، هیچ نسبتی با جست‌وجوی حقیقت ندارد.

از همین‌رو، هرگاه اختلافات مذهبی به زبان توهین، لعن، تحقیر و نفرت‌پراکنی فروکاسته شود، مسیر گفت‌وگو بسته و امکان فهم متقابل از میان می‌رود. در مقابل، هنگامی که مباحث اعتقادی در چارچوب پژوهش، استدلال و اخلاق علمی مطرح شوند، حتی در صورت باقی‌ماندن اختلاف نظر نیز زمینه احترام متقابل و همزیستی فراهم خواهد شد.

الغدير نمونه برجسته چنین رویکردی است. این کتاب در عین دفاع صریح از اعتقادات شیعه، از فضای هیجان‌زدگی و درگیری‌های فرقه‌ای فاصله می‌گیرد و مخاطب را به مطالعه و داوری مبتنی بر سند فرا می‌خواند.

• پیام امروز الغدير

امروز جهان اسلام، بیش از هر زمان دیگری با چالش‌هایی روبه‌رو است که فراتر از اختلافات مذهبی قرار دارند. در چنین شرایطی، حفظ انسجام امت اسلامی ضرورتی راهبردی است؛ اما این انسجام نه با نادیده‌گرفتن هویت‌های مذهبی حاصل می‌شود و نه با تشدید نزاع‌های فرقه‌ای.

میراث علمی علامه امینی رحمۃ‌الله‌علیه نشان می‌دهد که راه سومی نیز وجود دارد؛ راهی که در آن اعتقادات مذهبی با صراحت و استدلال مطرح می‌شوند؛ اما این صراحت هرگز به بی‌احترامی، دشمنی و تفرقه نمی‌انجامد. در این نگاه، حقیقت‌جویی و وحدت اسلامی نه دو مفهوم متعارض، بلکه دو ارزش مکمل‌اند که در پرتو اخلاق علمی و گفت‌وگوی مسئولانه، می‌توانند در کنار یکدیگر تحقق یابند.

• نتیجه

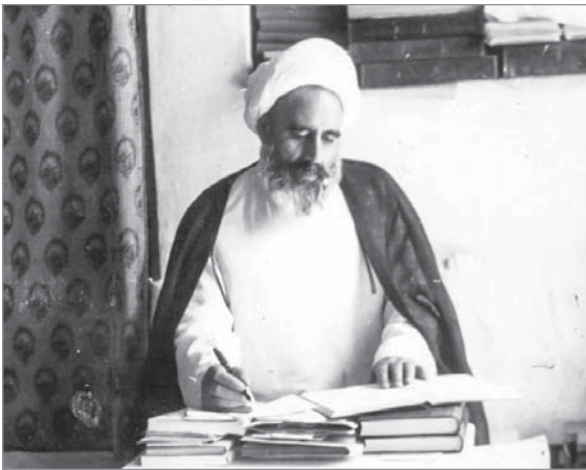
الغدير تنها یک اثر کلامی درباره واقعه غدير نیست؛ بلکه مدرسه‌ای در شیوه مواجهه با اختلافات مذهبی است. علامه امینی رحمۃ‌الله‌علیه با چهارده تلاش علمی نشان داد که دفاع از عقاید شیعه، می‌تواند با احترام به دیگر مسلمانان، پایبندی به اخلاق گفت‌وگو و اهتمام به وحدت امت اسلامی همراه باشد.

بازخوانی این روش در روزگار ما، بیش از آنکه یک ضرورت تاریخی باشد، نیازی تمدنی است. جهان اسلام برای عبور از بسیاری از بحران‌های کنونی، به الگویی نیاز دارد که هم از حقیقت دفاع کند و هم از همبستگی امت پاسداری نماید. الغدير یکی از روشن‌ترین نمونه‌های چنین الگویی است؛ الگویی که بر پایه استدلال، انصاف، احترام متقابل و گفت‌وگوی علمی بنا شده است.

«الغدير» و وحدت اسلامی

بازخوانی روش علامه امینی رحمۃ‌الله‌علیه در مواجهه با اختلافات مذهبی

علیرضا مکتب‌دار

مذهبی، شعارهای هیجانی با داوری‌های شتاب‌زده، به سراغ منابع تاریخی و حدیثی رفت و کوشید، دیدگاه خود را بر پایه اسناد و مدارک قابل بررسی ارائه کند.

بخش مهمی از عظمت علمی الغدير در این نکته نهفته است که مؤلف برای اثبات مدعای خویش، تنها به منابع شیعی اکتفا نکرد؛ بلکه به گستره وسیعی از آثار حدیثی، تاریخی، تفسیری و ادبی اهل سنت مراجعه کرد. بدین ترتیب، گفت‌وگو را از فضای تعصب و مجادله خارج و به عرصه پژوهش علمی منتقل ساخت.

رهبر شهید انقلاب اسلامی رحمۃ‌الله‌علیه از همین زاویه، الغدير را اثری «سرتاپا استدلال» توصیف کرده‌اند؛ کتابی که مخاطب را نه به تعصب، بلکه به تأمل، تحقیق و داوری منصفانه دعوت می‌کند.

• الغدير و مسئله وحدت اسلامی

یکی از مهم‌ترین سوء‌برداشت‌ها درباره الغدير آن است که برخی تصور می‌کنند، طرح مسئله غدير و امامت، با وحدت اسلامی ناسازگار است. این در حالی است که شهید آیت‌الله مطهری رحمۃ‌الله‌علیه در تحلیل معروف خود درباره الغدير، دقیقاً بر خلاف این برداشت استدلال می‌کند.

از منظر شهید مطهری، وحدت اسلامی به‌معنای چشم‌پوشی از باورهای اعتقادی یا حذف مباحث علمی نیست. وحدت به این معنا نیست که شیعه، شیعه نباشد یا اهل سنت از مبانی فکری خود دست بردارند. آنچه وحدت اسلامی را شکل می‌دهد، همکاری مسلمانان بر محور مشترکات فراوان و پرهیز از تبدیل اختلافات علمی به خصومت و درگیری است.

در تاریخ اندیشه اسلامی، همواره یکی از پرسش‌های مهم این بوده است که چگونه می‌توان در عین پایبندی به باورهای اعتقادی و مذهبی، از وحدت و همبستگی امت اسلامی نیز پاسداری کرد. برخی گمان کرده‌اند که طرح مباحث اختلافی میان مذاهب، به‌ویژه موضوعاتی چون امامت و خلافت، ناگزیر به تشدید شکاف‌های مذهبی و افزایش تنش‌های فرقه‌ای می‌انجامد. در مقابل، گروهی دیگر کوشیده‌اند برای حفظ وحدت، از پرداختن به این مسائل پرهیز کنند یا آنها را به حاشیه برانند.

اما تجربه علمی و عملی عالمان بزرگی چون علامه عبدالحسین امینی رحمۃ‌الله‌علیه نشان می‌دهد که این دوگانه‌سازی، نادرست و گمراه‌کننده است. کتاب «الغدير» نه محصول سکوت در برابر اختلافات اعتقادی است و نه بیانیه‌ای برای دامن‌زدن به منازعات مذهبی؛ بلکه نمونه‌ای ممتاز از مواجهه عالمانه، منصفانه و مسئولانه با یکی از مهم‌ترین مسائل اختلافی جهان اسلام است.

آیت‌الله‌العظمی خامنه‌ای رحمۃ‌الله‌علیه در ارزیابی این اثر سترگ، بارها بر دو ویژگی اساسی آن تأکید کرده‌اند: استحکام علمی و نقش وحدت‌آفرین آن. در نگاه ایشان، اهمیت الغدير تنها در اثبات یک مدعای کلامی خلاصه نمی‌شود؛ بلکه در روشی نهفته است که علامه امینی رحمۃ‌الله‌علیه برای طرح و پیگیری این بحث برگزیده است؛ روشی که می‌تواند الگویی ارزشمند برای مدیریت اختلافات مذهبی در جهان اسلام معاصر باشد.

• اختلاف مذهبی؛ واقعیتی انکارناپذیر

اختلاف در فهم متون دینی و تفسیر رخدادهای تاریخی، واقعیتی است که از نخستین دهه‌های تاریخ اسلام وجود داشته است. مذاهب اسلامی در مسائل مختلف کلامی، فقهی و تاریخی دیدگاه‌های متفاوتی دارند و هیچ راه واقع‌بینانه‌ای برای نادیده‌گرفتن این تفاوت‌ها وجود ندارد.

از این‌رو، مسئله اصلی وجود یا عدم وجود اختلاف نیست؛ بلکه چگونگی مواجهه با آن است. آیا اختلاف باید به دشمنی و نزاع منتهی شود؟ آیا بیان دیدگاه‌های اعتقادی لزوماً به‌معنای نفی همزیستی و همکاری مسلمانان است؟ یا می‌توان در عین حفظ باورهای مذهبی، راهی برای گفت‌وگو و احترام متقابل یافت؟

الغدير پاسخی عملی به این پرسش‌ها ارائه می‌دهد.

• روش علامه امینی رحمۃ‌الله‌علیه؛ استدلال به جای جدال

علامه امینی در نگارش الغدير راهی را برگزید که تفاوتی بنیادین با بسیاری از مجادلات فرقه‌ای دارد. او به جای تکیه بر احساسات

در دیدار رئیس شبکه جهانی ولایت و مدیرکل صداوسیماى مرکز قم تأکید شد

ضرورت بهره‌گیری

از ظرفیت‌های مشترک رسانه‌ای

در حوزه نشر معارف اهل بیت علیهم‌السلام

در راستای تقویت همکاری‌های رسانه‌ای و بهره‌گیری از ظرفیت‌های علمی و معارفی کلانشهر مقدس قم، مدیران شبکه جهانی ولایت و صداوسیماى مرکز قم، بر تولید برنامه‌های مشترک دینی و توسعه تعاملات رسانه‌ای در عرصه داخلی و بین‌المللی تأکید کردند. به گزارش خبرگزاری حوزه، حجت‌الاسلام والمسلمین سیدجعفر علوی، رئیس شبکه جهانی ولایت، در دیدار حجت‌الاسلام والمسلمین طوسی، مدیرکل صداوسیماى مرکز قم، این انتخاب را شایسته و متناسب با ظرفیت‌های رسانه‌ای و فرهنگی شهر مقدس قم دانست و اظهار کرد: قم به‌عنوان خاستگاه نشر معارف اهل بیت علیهم‌السلام و به‌برکت حضرت معصومه علیها‌السلام و حوزه‌های علمیه، جایگاهی ویژه در ترویج آموزه‌های دینی دارد و رسانه‌های دینی می‌توانند از این ظرفیت عظیم برای انتقال معارف اسلامی به سراسر جهان بهره ببرند.

وی با اشاره به سوابق و تجربیات رسانه‌ای مدیرکل صداوسیماى شبکه نور، افزود: آشنایی کامل حجت‌الاسلام والمسلمین طوسی، با فضای رسانه و مجموعه شبکه ولایت، زمینه‌ساز تعاملات مؤثر و همکاری‌های گسترده‌تر خواهد بود.

رئیس شبکه جهانی ولایت، با تشریح ظرفیت‌های علمی و محتوایی این شبکه تصریح کرد: شبکه ولایت طی سال‌های گذشته، با بهره‌گیری از اساتید برجسته حوزه و گروه‌های علمی تخصصی، توانسته است برنامه‌های معارفی را با اشراف نظارت بزرگان، علماء و اندیشمندان تولید و پخش کند؛ ظرفیتی که رسانه ملی نیز می‌تواند از آن در تولید و پخش برنامه‌های دینی و اعتقادی استفاده کند.

وی همچنین آمادگی شبکه ولایت را برای همکاری در زمینه پخش همزمان برخی برنامه‌های معارفی، تولیدات مشترک و استفاده متقابل از امکانات رسانه‌ای اعلام کرد و گفت: بسیاری از برنامه‌های تخصصی حوزه احکام، عقاید و پاسخ به شبهات برنامه‌های قرآنی، تاریخی، ادیان و مذاهب و سبک زندگی با حضور اساتید برجسته حوزه در شبکه ولایت تولید می‌شود و این آثار می‌تواند، در چارچوب همکاری‌های مشترک در اختیار رسانه ملی و شبکه نور نیز قرار گیرد.

حجت‌الاسلام والمسلمین علوی، با اشاره به فعالیت‌های چندزبانه شبکه جهانی ولایت، خاطرنشان کرد: شبکه ولایت فارسی، از طریق تلویون نیز قابل پخش می‌باشد.

• لزوم هم‌افزایی بیشتر میان رسانه ملی و شبکه ولایت

در ادامه این دیدار، حجت‌الاسلام والمسلمین طوسی، مدیرکل صداوسیماى مرکز قم نیز با تقدیر از فعالیت‌های شبکه جهانی ولایت، انتصاب مجدد حجت‌الاسلام والمسلمین علوی به‌عنوان رئیس شبکه ولایت را تبریک گفت و بر ضرورت گسترش همکاری‌های رسانه‌ای تأکید و اظهار کرد: شبکه ولایت از ظرفیت کم‌نظیری در حوزه کارشناسان دینی و معارفی برخوردار است و این ظرفیت، می‌تواند در تولید برنامه‌های مشترک مورد استفاده قرار گیرد.

وی افزود: تولیدات مشترک، به‌ویژه در حوزه برنامه‌های زنده، اعتقادی و احکام، می‌تواند زمینه‌ساز هم‌افزایی بیشتر میان رسانه ملی و شبکه ولایت شود.

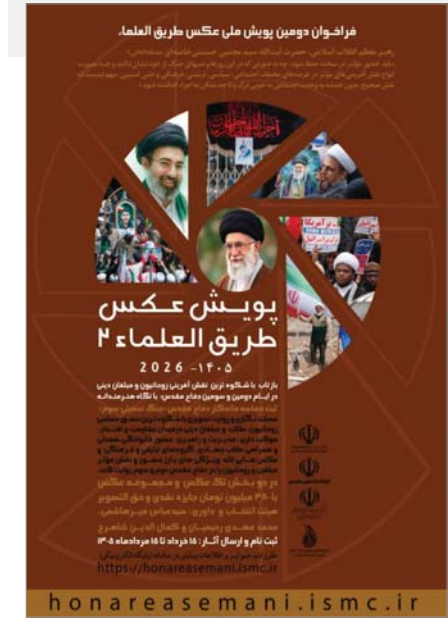
مدیرکل صداوسیماى مرکز قم، همچنین با اشاره به تجربیات موفق تولید مشترک با شبکه‌های خارجی ابراز کرد: امکان همکاری‌های مشترک در حوزه برنامه‌های هوسا(آفریقا)، عربی و آذری‌زبان نیز وجود دارد و می‌توان با استفاده از ظرفیت کارشناسان و ترجمه همزمان، تولیدات رسانه‌ای مؤثری برای مخاطبان بین‌المللی ارائه کرد. در پایان این دیدار، دو طرف بر استمرار تعاملات و برنامه‌ریزی برای توسعه همکاری‌های مشترک رسانه‌ای در راستای ترویج معارف اهل بیت علیهم‌السلام تأکید کردند.

اشتراک افق حوزه

۰۵۳۶-۳۲۹۰۰۲۵

۰۹۱۹۶۹۱۴۴۵۰

فراخوان دومین پویش ملی «عکس طریق العلماء» اعلام شد

روایت کند.

بخش‌های فراخوان:

تک‌عکس و مجموعه عکس

جوایز:

۳۸۰ میلیون تومان جایزه نقدی و پرداخت

حق‌التصویر هیئت انتخاب

داوران:

سیدعباس میرهاشمی، محمدمهدی

رحیمیان و کمال‌الدین شاهرخ

ثبت‌نام و ارسال آثار:

۱۵ خرداد تا ۱۵ مرداد ۱۴۰۵

نحوه ارسال آثار:

از طریق پایگاه اینترنتی دبیرخانه جشنواره هنر

آسمانی به نشانی honareasemani.ismc.ir

«عکس طریق العلماء» را با هدف «بازتاب باشکوه‌ترین نقش‌آفرینی روحانیون و مبلغان دینی در ایام سومین دوره دفاع مقدس با نگاه هنرمندانه» و «ثبت حماسه ماندگار دفاع مقدس در جنگ تحمیلی سوم» اعلام کرد.

محورهای فراخوان:

مستندنگاری و روایت تصویری باشکوه‌ترین حضور حماسی روحانیون، طلاب و مبلغان دینی در میدان مقاومت و اقتدار؛

موکب‌داری مدیریت و راهبری حضور خانوادگی؛

همدلی و همراهی طلاب جهادی گروه‌های تبلیغی و فرهنگی؛

عکس‌هایی که ویژگی بارز حضور و نقش موثر مبلغین و روحانیون را در دفاع مقدس دوم و سوم

دبیرخانه جشنواره هنر آسمانی حوزه‌های علمیه، فراخوان دومین پویش ملی «عکس طریق العلماء» را اعلام کرد.

به گزارش خبرگزاری حوزه، رهبر معظم انقلاب اسلامی، حضرت آیت‌الله سیدمجتبی حسینی خامنه‌ای فرمودند که باید حضور موثر در صحنه حفظ شود، چه به صورتی که در این روزها و شب‌های جنگ از خود نشان دادید و چه به صورت انواع نقش‌آفرینی‌های موثر در عرصه‌های مختلف اجتماعی، سیاسی، تربیتی فرهنگی حتی امنیتی؛ مهم این است که نقش صحیح بدون خدشه به‌خوبی درک و تا حد ممکن به اجرا گذاشته شود.

براین اساس، دبیرخانه جشنواره هنر آسمانی حوزه‌های علمیه، فراخوان دومین پویش ملی